

SAKSUTSKRIFT

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
94/13	Hovedutvalg for skole og barnehage	18.09.2013

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOV OG PRIVATSKOLELOV - KULTURSKOLETILBUD I SFO-TIDA

Vedtak

Ullensaker kommune gir følgende uttalelse til høringsnotatet:

Ullensaker kommune gir lovforslaget om endringer i opplæringsloven og privatskoleloven sin tilslutning. Det er svært positivt at det kommer fleksible, nasjonale ordninger med økonomisk kompensasjon som sikrer flere barn adgang til kulturskoleaktivitet, uavhengig av sosio-økonomiske og kulturelle betingelser. Ullensaker kommune understreker nødvendigheten av medfølgende økonomiske rammer til ordningen og at kommunene gis organisatorisk og innholdsmessig frihet i utforming av tilbudet.

Departementets presisering av at det nye kulturskoletilbudet er noe annet enn det musikk- og kulturskoletilbudet som allerede er hjemlet i opplæringsloven § 13-6 er viktig. Den oppfattes som at kulturskoletilbudet i skole/SFO-tid ikke er ment å skulle erstatte den nødvendige utvidelsen av den eksisterende kulturskolekapasiteten for å kunne gi plass til de som står på venteliste. Presiseringen sikrer også at dagens musikk- og kulturskoler skal opprettholdes som i dag. Like viktig er bestemmelsen om at tilbudet skal komme i tillegg til grunnskolens obligatoriske grunnopplæring i kunst- og kulturfag på 1. – 4 klassetrinn.

En velfungerende organisering av kulturskoletilbudet vil bidra til å styrke opplæringen i kunst- og kulturfag for barna og kanskje øke interessen for å lære mer. Sannsynligheten er dermed stor for at ordningen vil kunne utløse en større søkning til kulturskolenes ordinære tilbud med de utfordringer det vil medføre for fulle kulturskoler. Regjeringens bebudete styrking av kulturskolene i Kulturløftet II vil med dette kunne få en enda større aktualitet og nødvendighet.

Rett utskrift

Reidun J. Hagen
Sekretær

Sendt:

- Enhet kultur
- Rektorer ved kommunens barneskoler

Saksprotokoll i Hovedutvalg for skole og barnehage - 18.09.2013

Behandling

Av 11 representanter var 9 til stede.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

RÅDMANNENS INNSTILLING

Ullensaker kommune gir følgende uttalelse til høringsnotatet:

Ullensaker kommune gir lovforslaget om endringer i opplæringsloven og privatskoleloven sin tilslutning. Det er svært positivt at det kommer fleksible, nasjonale ordninger med økonomisk kompensasjon som sikrer flere barn adgang til kulturskoleaktivitet, uavhengig av sosio-økonomiske og kulturelle betingelser. Ullensaker kommune understreker nødvendigheten av medfølgende økonomiske rammer til ordningen og at kommunene gis organisatorisk og innholdsmessig frihet i utforming av tilbudet.

Departementets presisering av at det nye kulturskoletilbudet er noe annet enn det musikk- og kulturskoletilbudet som allerede er hjemlet i opplæringsloven § 13-6 er viktig. Den oppfattes som at kulturskoletilbudet i skole/SFO-tid ikke er ment å skulle erstatte den nødvendige utvidelsen av den eksisterende kulturskolekapasiteten for å kunne gi plass til de som står på venteliste. Presiseringen sikrer også at dagens musikk- og kulturskoler skal opprettholdes som i dag. Like viktig er bestemmelsen om at tilbudet skal komme i tillegg til grunnskolens obligatoriske grunnopplæring i kunst- og kulturfag på 1. – 4 klassetrinn.

En velfungerende organisering av kulturskoletilbudet vil bidra til å styrke opplæringen i kunst- og kulturfag for barna og kanskje øke interessen for å lære mer. Sannsynligheten er dermed stor for at ordningen vil kunne utløse en større søkning til kulturskolenes ordinære tilbud med de utfordringer det vil medføre for fulle kulturskoler. Regjeringens bebudete styrking av kulturskolene i Kulturløftet II vil med dette kunne få en enda større aktualitet og nødvendighet.

Ullensaker, 08.09.2013

Tor Arne Gangsø
Rådmann

Saksbehandler: Marit Lødemel

- Vedlegg:
1. Høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet datert 24.6.13
 2. Høringsnotat med forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven
 3. HOP-sak 87/13 Oppstart av kulturskoletimen i SFO-tid i Ullensaker – forsøksordning for skoleåret 2013 – 2014

SAKEN GJELDER

Kunnskapsdepartementet legger frem høringsnotat med forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) og forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skoler med rett til statstilskudd (privatskoleloven). Høringsnotatet gjelder innføring av et gratis kulturskoletilbud for elever på 1. – 4. årstrinn som ønsker dette. Notatet inneholder en utdyping av aktuelle sider ved lovforslaget, departementets vurdering, selve lovteksten og kommentarer til denne. Se vedlegg 2. Frist for uttalelse er 1. oktober 2013.

I regjeringens «Kulturløftet II» fremgår det at alle barn som ønsker det skal få et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette har så langt ikke latt seg innfri innenfor kulturskolenes ordinære drift. For å imøtekomme noe av dette behovet, sett i lys av erfaringer fra utprøving i et utvalg kommuner for å se om det å bruke skolen som arena for et gratis kulturskoletilbud kan bidra til et mer inkluderende tilbud enn dagens kulturskole, legger nå departementet frem forslag til en lovfesting av plikt for kommuner og private skoler til å tilby et kulturskoletilbud i tilknytning til skole/SFO – tid. Tilbudet skal være gratis og frivillig for eleven å delta på og kommunene skal tilby dette i samarbeid med musikk- og kulturskolen. Det finnes i dag ingen slike bestemmelser i opplæringsloven.

Alle landets kommuner er pålagt å prøve ut ordningen fra høsten 2013. Stortinget bevilget 73,8 mill. kroner til en uketime med kulturskoletilbud i skole og/eller SFO-tiden på 1. – 4. årstrinn fra og med høsten 2013. Helårseffekten av tiltaket blir ca. 177 mill. kroner, noe som tilsvarer ca. 245 årsverk i kulturskolen. Skoleeier blir kompensert for tiltaket tilsvarende en ny uketime med lærerlønn inkludert for- og etterarbeid. I Ullensaker kommune starter forsøksordning med kulturskoletimen for 2. – 4. klassesstrinn ved alle barneskolene fra 9. september. Se vedlegg 3, vedtak i HOP-sak 87/13, for innhold og organisering.

VURDERINGER/DRØFTINGER

Utdyping av det foreslåtte lovfestede kulturskoletilbudet

Det som angår privatskoleloven er ikke utdypet i saksfremlegget, men er omtalt i vedlegg 2.

Gjeldende rett

Det finnes ingen bestemmelser i opplæringsloven om et gratis kulturskoletilbud for elever. Opplæringsloven § 13-6 pålegger kommunen en plikt til, alene eller i samarbeid med andre kommuner, å ha et musikk- og kulturskoletilbud til barn og unge. Dette tilbudet er ikke en del av grunnskoleopplæringen etter opplæringsloven.

Opplæringsloven § 13-6 stiller ingen krav om musikk- og kulturskolens størrelse eller innhold, og det er heller ikke lovhjemmel for å gi forskrift om dette. Det må derfor legges til grunn at innhold og omfang av tilbudet i den enkelte musikk- og kulturskole ligger innenfor

kommunens handlefrihet og at det er stort rom for mangfold og lokale tilpasninger. I tillegg til ovennevnte bestemmelse om musikk- og kulturskoletilbud, har opplæringsloven kapittel 13 to bestemmelser som regulerer aktiviteter som ikke er en del av grunnskoleopplæringen eller videregående opplæring: Det er § 13-7 om skolefritidsordning og § 13-7a om leksehjelp.

Bakgrunn

Et utvalg oppnevnt av Kunnskapsdepartementet i 2009 har sett nærmere på utfordringen og mulighetene som ligger i et styrket samarbeid mellom grunnskolen, skolefritidsordningen (SFO) og kulturskolen. Utvalget slår fast i sin rapport Kulturskole for alle 1 at det er gode forutsetninger for, og sterkt å anbefale, et sterkere og bredere samarbeid mellom kulturskolen og grunnskolen/SFO. Skolen er en velegnet arena for introduksjon til kultur. Grunnskolen er i så måte en ideell arena for å kunne gi alle barn anledning til å delta i kulturlivet på lik linje. Utvalget foreslår i høringsnotatet hvordan ulike kulturskoleaktiviteter bedre kan legges inn i tilknytning til skoledagen.

Departementets vurderinger

- Et gratis og kvalitativt godt kulturskoletilbud for elever på 1. – 4. årstrinn vil kunne bidra til sosial utjevning og økt interesse for å oppleve kunst og kultur.
- Et samarbeid mellom skole/SFO og kulturskolene er sentralt, slik at kulturskolens kompetanse og ressurser brukes i skolen/SFO. Kulturskoletilbudet som foreslås er derfor noe annet enn det musikk- og kulturskoletilbudet som allerede er hjemlet i opplæringsloven § 13-6.
- Det nye kulturskoletilbudet tar ikke sikte på å gjøre endringer ved det eksisterende tilbudet i musikk- og kulturskolene. Dagens musikk- og kulturskoler skal opprettholdes som i dag.

Rammer og organisering

- Kommunen pålegges å tilby et kulturskoletilbud og være ansvarlig for tilbudet.
- Kulturskoletilbudet skal gis i tilknytning til skole eller skolefritidsordning og i samarbeid med musikk- og kulturskolen. I loven skal inntas en plikt for skolen til å samarbeide med musikk- og kulturskolen, og en tilsvarende plikt for musikk- og kulturskolen til å samarbeide med skolen. Konkret hvordan samarbeidet mellom skole og musikk- og kulturskole skal gjennomføres, er opp til den enkelte kommune.
- Det foreslåtte kulturskoletilbudet skal være gratis for elevene, det skal være frivillig, men alle elever som ønsker det skal ha mulighet til å delta.
- Bevilgningen til det nye kulturskoletilbudet tilsvarer 38 årstimer (60-minutterstimer), dvs. like stort omfang som en uketime med undervisning i skolen. D.v.s. at kulturskoletilbudet skal ha et omfang på minst 38 timer i løpet av et skoleår. Det tidsmessige omfanget av kulturskoletilbudet vil reguleres i forskrift.
- Tilbudet skal gis til elever på 1. – 4. årstrinn, men det stilles ikke krav om at alle fire årstrinn skal få tilbud om å delta innenfor det samme skoleåret. Kommunen bestemmer selv hvilket trinn tilbudet legges på og hvordan timene eventuelt fordeles på de ulike trinnene. Eksempelvis kan det gis en uketime på 2. trinn, eller en time annenhver uke på 2. og 3. trinn.
- Tilbudet skal gis i eller i tilknytning til skoledagen/SFO-tiden, men skal ikke være en del av den obligatoriske grunnopplæringen. Kulturskoletimen blir derfor ikke lagt inn i fag- og timefordelingen eller i læreplanene, men skal komme i tillegg til den obligatoriske grunnopplæringen. Det kan for eksempel legges før eller etter skoledagen, som en del av SFO-tiden, eller det kan legges inn i skoledagen som midttide.
- Departementet presiserer at kommunen må sikre at kulturskoletilbudet blir et reelt tilbud for alle elevene på det aktuelle årstrinnet. Dette betyr blant annet at tilbudet ikke

- kan organiseres på en måte som gjør at elevene må velge mellom dette tilbudet og andre tilbud med hjemmel i opplæringsloven, for eksempel tilbud om leksehjelp.
- Dersom kulturskoletilbudet legges inn i skoledagen som for eksempel en midttid, må kommunen sørge for at de elevene som ikke velger å benytte seg av tilbudet blir ivarettatt på en forsvarlig måte. Tilsvarende må gjelde dersom kulturskoletilbudet legges til før/etter leksehjelptilbudet.
 - Dersom kulturskoletilbudet legges inn i SFO-tiden må det sikres at tilbudet er så vel gratis som frivillig. Det må sikres at alle elever på det aktuelle trinnet får tilbud om å delta, uavhengig av om de benytter seg av SFO eller ikke. Videre må det sikres at kulturskoletilbudet er gratis og frivillig, også for de av elevene som betaler for SFO.
 - Tilbudet skal i hovedsak gis i skolens eller SFOs lokaler. Det kan også gis i andre lokaler dersom dette er hensiktsmessig, eksempelvis der kulturskolens lokaler ligger i umiddelbar nærhet til skolen. Dersom tilbudet gis andre steder enn i skolens/SFOs lokaler eller i andre lokaler i umiddelbar nærhet til skole/SFO må det sørges for gratis transport slik at kulturskoletilbudet blir et reelt tilbud for elevene.

Innhold

- Den enkelte kommune skal, gjennom sin musikk- og kulturskoles kompetanse og ressurser, selv bestemme hva det nye kulturskoletilbudet i skolen/SFO-tiden skal inneholde. Det betyr at det nye kulturskoletilbudet innholdsmessig vil kunne variere fra kommune til kommune, slik musikk- og kulturskoletilbudet gjør i dag.

Kompetanse

- Et kvalitativt godt kulturskoletilbud er avhengig av god kompetanse hos den som skal gi tilbudet. Kombinasjonen av pedagogisk kompetanse og kunst- og kulturfaglig kompetanse er viktig.
- Kommunene er pålagt å ha et musikk- og kulturskoletilbud og det antas derfor at de aller fleste kommuner allerede har personer med kompetanse til å undervise i det nye kulturskoletilbudet.
- Departementet stiller ikke formelle og absolutte kompetansekrav til den som skal undervise i kulturskoletimen. Men vedkommende som ansettes må være egnet til å undervise i det aktuelle tilbudet. Kapittel 10 i opplæringsloven om kompetansekrav for undervisningspersonale m.m. gjelder heller ikke for den som tilsettes til å undervise i det nye kulturskoletilbudet, all den tid kulturskoletilbudet ikke foreslås å være en del av den pliktige opplæringen.

Departementet foreslår at det inntas en forskriftshjemmel som gir adgang til å gi forskrifter om det nye kulturskoletilbudet, herunder nærmere bestemmelser om det tidsmessige omfanget, hvem som har rett til å delta i tilbudet og gjennomføring av gratisprinsippet. Som nevnt over, skal det ikke fastsettes bestemmelser om kulturskoletilbudets innhold eller om krav til kompetanse. Dette skal således heller ikke reguleres i forskrift.

Politiattest

Opplæringslovens regler om politiattest skal anvendes for ansatte i skolen og i musikk- og kulturskolen. Det antas at det i hovedsak er de samme personene som vil undervise i det nye kulturskoletilbudet.

Skyss

- Deltakelse i kulturskoletimen er frivillig og det foreslås derfor ikke rett til skyss knyttet til tilbudet. Det er heller ikke bevilget midler til utvidet skyssrett.

- For elever som vil være avhengige av skyss for å delta vises det til kommunenes organisatoriske handlefrihet. Det innebærer at kommunene selv må finne løsninger på evt skyssordning, slik at dette blir et reelt tilbud for alle elever.

Tilsyn

- Det vil være nødvendig å føre tilsyn med det nye kulturskoletilbudet da det er generelt stor risiko for brudd på bestemmelsene i opplæringsloven med forskrifter.

Departementets forslag

Departementet foreslår inntatt en ny bestemmelse i opplæringsloven § 13-6 a om at kommunen skal ha et gratis kulturskoletilbud for elever på 1. – 4. årstrinn. Elevene skal ha rett til å delta på kulturskoletilbudet, men deltakelse skal være frivillig. En tilsvarende bestemmelse foreslås inntatt i privatskoleloven § 7-1f. Forslaget berører ikke private skoler som er godkjent etter opplæringsloven § 2-12 og som ikke har rett til statstilskudd.

Departementet foreslår inntatt et nytt tredje ledd i opplæringsloven § 13-6 om at musikk- og kulturskolen skal samarbeide med skolen om et gratis kulturskoletilbud som nevnt i § 13-6a.

All den tid den som skal undervise i kulturskoletilbudet er tilsatt eller tilsettes i skolen og/eller kulturskolen, vil reglene om politiattest i opplæringsloven § 10-9 komme til anvendelse. For private skoler gjelder privatskoleloven § 4-3 for den som ansettes til å undervise i tilbudet.

Det foreslås at reglene i opplæringsloven kapittel 9a også vil gjelde for det nye kulturskoletilbudet. Opplæringsloven kapittel 9a gjelder tilsvarende for private skoler, jf. privatskoleloven § 2-4.

En forskriftshjemmel åpner for at departementet kan gi utfyllende forskrifter.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er for budsjettåret 2013 vedtatt å bevilge 73,8 mill. kroner til innføring av tiltaket fra høsten 2013. Midlene blir lagt inn i rammetilskuddet til kommunene, i tilskuddet til private grunnskoler og til Longyearbyen skole (over Svalbardbudsjettet). Helårseffekten av tiltaket vil legges inn i budsjettet for 2014. Totalt vil det bevilges om lag 177 mill. kroner. For å sikre kvalitet i tilbudet er det i kostnadsberegningene lagt til grunn lærerlønn inkludert for- og etterarbeid. Dette tilsvarer kompensasjonen som er gitt per uketime (38 årstimer) ved tidligere timetallsutvidelser i grunnskolen. Videre er det lagt til grunn 15 prosent påslag til administrasjonskostnader m.m., for eksempel kostnader knyttet til samarbeid mellom skole/SFO og kulturskole samt andre typer utgifter som vikarer, undervisningsmaterieell og administrative kostnader til opprettelse av tilbudet. Det er ikke foreslått å innføre rett til skyss i forbindelse med kulturskoletilbudet.

Departementet legger til grunn at kommunene innenfor det handlingsrommet som er gitt med hensyn til organisering, kan organisere tilbudet slik at det er et reelt tilbud for alle uten at tilbudet medfører vesentlige endringer i skyssordningene og skysskostnadene. Når det gjelder politiattest vil en endring i antallet politiattester være minimal og således ikke medføre vesentlige økonomiske konsekvenser.

Forslag til lovtekst

- *Opplæringsloven § 13-6 tredje ledd skal lyde:
Musikk- og kulturskolen skal samarbeide med grunnskolene om kulturskoletilbudet som er regulert i § 13-6a.*
- *Ny § 13-6a i opplæringsloven skal lyde:*

§ 13-6a. Plikt for kommunen til å ha eit gratis kulturskoletilbod i tilknytning til skole eller skolefritidsordning.

Kommunen skal i tilknytning til skole eller skolefritidsordninga ha eit kulturskoletilbod for elevar på 1. – 4. årstrinn. Tilbodet skal gis i samarbeid med musikk- og kulturskolen, som er regulert i § 13-6.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på kulturskoletilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

Føresegnene i kapittel 9a gjeld også for kulturskoletilbodet opprette etter lova her. Departementet kan gi nærmare forskrifter om kulturskoletilbodet.

Merknader til lovforslaget

- Opplæringsloven § 13-6 tredje ledd

Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 13-6a. Bestemmelsen pålegger musikk- og kulturskolen en plikt til å samarbeide med kommunen som skoleeier slik at de kan oppfylle sin lovpålagte plikt om å tilby et gratis kulturskoletilbud i tilknytning til skoledagen/SFO-tiden.

Bestemmelsen pålegger ikke musikk- og kulturskolen en plikt til og samarbeid med private grunnskoler. Bestemmelsen er imidlertid ikke til hinder for et slikt samarbeid.

- Opplæringsloven § 13-6a

Første ledd i bestemmelsen slår fast at kommunen plikter å ha et kulturskoletilbud for elever på 1. – 4. årstrinn. Det er et vilkår at kulturskoletilbudet gis i tilknytning til skoletiden eller SFO-tiden. Dette betyr at tilbudet skal gis før, etter, eller i løpet av skoledagen, men at kulturskoletilbudet ikke skal være en del av den obligatoriske grunnopplæringen.

Første ledd annet punktum oppstiller en plikt for skolen til å samarbeide med musikk- og kulturskolen om kulturskoletilbudet. Det er opp til kommunen å avgjøre hvordan samarbeidet gjennomføres.

Annet ledd første punktum fastslår at kulturskoletilbudet skal være gratis for elevene. Annet ledd andre punktum fastslår at alle elevene om ønsker og delta har en rett til å delta, og at deltakelse er frivillig.

Tredje ledd fastslår at det stilles krav om politiattest for den som tilsettes til å undervise i kulturskoletilbudet.

Fjerde ledd fastslår at lovens bestemmelser som skoleanlegg og skolemiljø også gjelder for kulturskoletilbudet.

Femte ledd inneholder en forskriftshjemmel som gir adgang til å gi forskrifter om det nye kulturskoletilbudet, herunder nærmere bestemmelser om det tidsmessige omfanget, hvem som har rett til å delta i tilbudet og gjennomføring av gratisprinsippet. Kulturskoletilbudets innhold eller krav til kompetanse skal ikke reguleres i forskrift.

KONKLUSJON

Rådmannen gir lovforslaget om endringer i opplæringsloven og privatskoleloven sin tilslutning. Det er svært positivt at det kommer fleksible, nasjonale ordninger med økonomisk kompensasjon som sikrer flere barn adgang til kulturskoleaktivitet, uavhengig av sosio-økonomiske og kulturelle betingelser. Rådmannen foreslår at kommunen i sin høringsuttalelse

understreker nødvendigheten av medfølgende økonomiske rammer til ordningen og at kommunene gis organisatorisk og innholdsmessig frihet i utforming av tilbudet.

Departementets presisering av at det nye kulturskoletilbudet er noe annet enn det musikk- og kulturskoletilbudet som allerede er hjemlet i opplæringslovens § 13-6 er viktig. Den oppfattes som at kulturskoletilbudet i skole/SFO-tid ikke er ment å skulle erstatte den nødvendige utvidelsen av den eksisterende kulturskolekapasiteten for å kunne gi plass til de som står på venteliste. Presiseringen sikrer også at dagens musikk- og kulturskoler skal opprettholdes som i dag. Like viktig er bestemmelsen om at tilbudet skal komme i tillegg til grunnskolens obligatoriske grunnopplæring i kunst- og kulturfag på 1. – 4 klassetrinn.

En velfungerende organisering av kulturskoletilbudet vil bidra til å styrke opplæringen i kunst- og kulturfag for barna og kanskje øke interessen for å lære mer. Sannsynligheten er dermed stor for at ordningen vil kunne utløse en større søkning til kulturskolenes ordinære tilbud med de utfordringer det vil medføre for fulle kulturskoler. Regjeringens bebudete styrking av kulturskolene i Kulturløftet II vil med dette få en enda større aktualitet og nødvendighet.

Noen organisatoriske utfordringer vil måtte avklares og finne sin løsning i den enkelte kommune. Det gjelder bl.a. ansvars plassering for oppfølging av barn i flyt mellom skoledag, hjem, SFO og kulturskoletime/leksehjelp og en evt skyssproblematikk. Likeså vil gratisprinsippet medføre en nødvendig avklaring av hvorvidt elever som deltar i SFO skal ha fratrukk i SFO-kontingenten for tiden de tilbringer på kulturskoletilbudet.

Melding om vedtak sendes:

- Enhet kultur
- Rektorer ved kommunens barneskoler